

JUDr. Petra Ščasná

advokátka

**Akademickému senátu
Fakulty architektury
Vysokého učení technického v Brně**

V Praze dne 13.4.2014

Věc: **Právní stanovisko ve věci volby děkana akademickým senátem**

Vážení,

předkládám Vám tímto stanovisko, jehož účelem je posoudit, zda akademický senát Fakulty architektury Vysokého učení technického v Brně (dále jen „FA VÚT“) na svém 30. mimořádném zasedání konaném dne 25.3.2014 postupoval při volbě děkana v souladu s vnitřními předpisy Vysokého učení technického v Brně jakožto veřejné vysoké školy, a dále navrhnout další postup ve věci volby děkana.

I. Zhodnocení postupu akademického senátu na mimořádném zasedání

Ke skutkové stránce lze uvést, že v průběhu zasedání akademického senátu písemně rezignovali předseda akademického senátu na svojí funkci předsedy akademického senátu a zároveň na svojí funkci člena akademického senátu a další tři členové akademického senátu na své funkce člena akademického senátu. Zasedání akademického senátu FA (dále jen „AS FA“) následně místopředsdkyně AS ukončila bez toho, aby byla volba děkana vykonána, přestože byla bodem 4. schváleného programu zasedání. Volební komise následně vydala své usnesení, podle něhož volba děkana nebyla úspěšná, neboť se AS FA stal usnášeněneschopný.

Podle čl. 12 odst. 4 statutu FA VÚT je počet členů akademického senátu FA třináct, z toho je osm akademických pracovníků a pět studentů. Podle čl. 12 odst. 6 funkční období člena AS FA počíná dnem ustavujícího zasedání AS FA, do něhož byl zvolen, a končí dnem ukončení funkčního období AS FA. Tuto úpravu doplňuje čl. 12 odst. 7, který předpokládá, že členství člena AS FA může skončit i před ukončením funkčního období AS FA, a to mimo jiné písemnou rezignací člena AS FA dle písm. a).

Klíčovým pro posouzení postupu akademického senátu je stanovení okamžiku, k němuž rezignací zanikly funkce čtyř rezignujících členů AS FA. V první řadě je nutné podotknout, že statut AS FA počítá se situací, že počet členů AS FA dočasně poklesne s tím, že tato dočasnost skončí podle čl. 12 odst. 7 nástupem náhradníka nebo zvolením člena AS FA v doplňovacích volbách. Pokud tedy § 26 odst. 1 zákona o vysokých školách uvádí, že

akademický senát fakulty má nejméně devět členů, z toho nejvýše jednu polovinu studentů AS FA, nelze toto ustanovení vykládat tak, že pokud aktuálně nejsou jmenováni náhradníci nebo zvoleni v doplňovacích volbách a fakticky je z tohoto důvodu v určitém okamžiku členem výše než jedna polovina studentů z aktuálních členů, došlo tímto k porušení § 26 zákona.

Zákon o vysokých školách ponechává jednotlivým veřejným vysokým školám vysokou míru samosprávy zejména tím, že dovoluje, aby školy vydávaly své vnitřní předpisy, které musí dodržovat obecné požadavky zákona, nicméně v konkrétní úpravě v rámci zákonných mantinelů má veřejná vysoká škola volnost v úpravě své organizační struktury vnitřními předpisy. Účelem uvedeného zákonného ustanovení § 26 je tedy stanovení mantinelů pro určení počtu členů a jejich poměru při zřizování akademického senátu fakulty ve vnitřním předpise. Tyto mantinely statut FA VUT respektuje, neboť počet členů AS FA uvedený v čl. 12 odst. 4 je v souladu se zákonem o vysokých školách.

Jak bylo řečeno, statut AS FA sám předpokládá situaci, že po určitou dočasnou dobu klesne počet členů AS FA. Pokud aktuálně vykonává funkci méně než všech 13 členů AS FA, neznamená to, že je tím porušován čl. 12 odst. 4 statutu o počtu členů AS FA. Stejně tak, pokud aktuálně vykonává funkci člena AS FA více studentů než akademických pracovníků, neznamená to, že je tím porušován § 26 zákona o vysokých školách. Jsou totiž odlišnými kategoriemi počet členů AS FA stanovený statutem AS FA – který musí být vždy v souladu s § 26 zákona - a faktický stav spočívající v aktuálním počtu členů AS FA vykonávajících svojí funkci, když počet aktuálních členů se nemusí, byť dočasně, vždy shodovat s počtem členů AS FA podle čl. 12 odst. 4 statutu FA VUT.

Faktický stav spočívající v aktuálním počtu členů AS FA vykonávajících svojí funkci může mít vliv pouze naplnění usnášénis schopnosti AS FA. Podle čl. 15 odst. 1 volebního a jednacího řádu AS FA VUT (dále jen „VJŘ“) je AS FA schopen se usnášet, jestliže je na zasedání přítomna nadpoloviční většina jeho členů, z toho nejméně dva studenti. Jak bylo uvedeno výše, počet členů AS FA je třináct, což stanoví čl. 12 odst. 4 statutu FA VUT, a tak aby byl AS FA na zasedání usnášénis schopný, musí zde být přítomno vždy nejméně sedm členů a z toho nejméně dva studenti. Je tedy zřejmé, že faktický stav spočívající v aktuálním počtu členů AS FA může ovlivnit toliko schopnost AS FA se usnášet, neboť při aktuálním počtu členů menším než sedm nebo pokud je aktuálním členem pouze jeden student, nemůže se za žádných okolností AS FA usnášet, neboť podle čl. 15 odst. 1 VJŘ nemůže být usnášénis schopný.

Pod uvedená kvóra počet členů AS FA na mimořádném zasedání dne 25.3.2014 neklesl, ani pokud bychom do kvóra nepočítali čtyři členy, kteří se na zasedání vzdali svých funkcí. Nadto se domníváme se, že do tohoto kvóra bylo nutné počítat i čtyři členy, kteří na své funkce rezignovali, a to z níže uvedených důvodů.

Čl. 12 odst. 6 statutu FA VUT vymezuje funkční období členů AS FA časovým obdobím ohraničeným dnem ustavujícího zasedání a dnem ukončení funkčního období. Statut při vymezení časového období tedy nepočítá s kratšími časovými úseky, než se dny. Na tom nic nemění ani znění čl. 12 odst. 7 písm. a) statutu, podle něhož členství v AS FA zaniká písemnou rezignací člena AS FA. Toto ustanovení vymezuje pouze důvod zániku členství (rezignaci člena), nikoliv však též okamžik zániku členství. Kdyby toto ustanovení upravovalo okamžik zániku členství, jeho znění by mohlo být následující: „Členství v AS FA zaniká *okamžikem (případně dnem)* písemné rezignace člena AS FA“.

Pokud statut nestanoví, že členství zaniká okamžikem rezignace, je nutné systematickým výkladem čl. 12 odst. 7 s čl. 12 odst. 6 dovodit, že členství v AS FA zaniká *dnem* písemné rezignace člena AS FA, neboť jinak členství zaniká *dnem* ukončení funkčního období AS FA. Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 24.11.2011, sp. zn. 7 As 66/2010 uvedl, že na proces jmenování děkana se subsidiárně použijí ustanovení správního řádu. Pokud jde o běh lhůt ve správním řádu, pokud je konec lhůty stanoven podle dnů, končí uplynutím takového dne, tedy časem 24:00 hodin tohoto dne. Z uvedeného vyplývá, že **funkce čtyř členů AS FA, kteří na mimořádném zasedání dne 25.3.2014 rezignovali, zanikla dne 25.3.2014 ve 24:00 hodin** (tj. o půlnoci z 25.3.2014 na 26.3.2014), **nikoliv okamžikem, kdy předali svoji rezignaci místopředsedkyni AS FA.**

V době konání mimořádného zasedání (dle zápisu v době od 15:04 do 17:36) tedy bylo členem AS FA všech 13 členů. Na tomto mimořádném zasedání nemohlo dojít k doplnění členů AS FA o náhradníky, neboť rezignující členové AS FA byli členy AS FA i po předání rezignace, neboť členy AS FA byli až do půlnoci tohoto dne.

K výše uvedenému je nutné dále dodat, že ani **následný odchod těchto čtyř rezignujících členů AS FA**, kteří i po rezignaci zůstali do půlnoci téhož dne členy AS FA, **nemohl nic změnit na kvóru pro zvolení kandidáta na jmenování děkanem.** Čl. 17 odst. 4 písm. a) volebního a jednacího řádu upravuje situaci, že účastník zasedání (tedy i člen AS FA) se účastní pouze části zasedání, neboť podle tohoto ustanovení prezenční listina obsahuje údaj o jejich pozdějším příchodu nebo dřívějším odchodu s uvedením části zasedání, na které byli přítomni. Domníváme se však, že není možné toto ustanovení vykládat tak, že u každé části zasedání (každého bodu) by bylo nutné znovu posuzovat, zda je AS FA usnášeníschopný. Čl. 15 odst. 1 VJŘ uvádí, že AS FA je schopen se usnášet, jestliže je na zasedání přítomna nadpoloviční většina jeho členů, z toho nejméně dva studenti. Toto ustanovení blíže nestanoví, že u každého projednávaného bodu musí být přítomna tato nadpoloviční většina, naopak podle tohoto ustanovení postačuje k tomu, aby se člen považoval za přítomného na zasedání, pokud je přítomen na předchozí části zasedání. Ostatně v opačném případě by mohl odcházející člen snadno paralyzovat činnost zasedání, například v následující situaci. AS FA by na zasedání byl těsně usnášeníschopný o jednoho člena. Tento jeden člen by měl zájem projednat pouze prvních několik bodů zasedání a po jejich projednání by odešel, neboť další body nemá zájem projednávat. Při přijetí výkladu, že při každém bodu zasedání musí být přítomna nadpoloviční většina členů, by v takovém případě muselo být zasedání ukončeno, neboť by bylo shledáno za neusnášeníschopné.

Domníváme se, že takový výklad je zcela nepřipustný, naopak se domníváme, že **je správné přijmout výklad, že nepřítomnost člena, který jinak byl předchozí části zasedání přítomen, při projednávání konkrétního bodu nemůže mít vliv na usnášeníschopnost AS FA při projednání konkrétního bodu**, může být toliko vyjádřením postoje takového člena, který svojí nepřítomností při hlasování u konkrétního bodu fakticky projevuje vůli zdržet se rozhodnutí (nehlasuje ani pro návrh, ani proti návrhu).

Z uvedeného je zřejmé, že dle našeho názoru **ukončením zasedání bez projednání schváleného programu došlo k porušení volebního a jednacího řádu AS FA.** Správným postupem mělo být projednání bodu 4. schváleného programu zasedání, a to postupem podle čl. 7 přílohy VJŘ, tedy postupem při volbě ze dvou kandidátů. Měl být zvolen kandidát, který obdržel hlasy nadpoloviční většinu všech členů AS FA (tedy nejméně sedm hlasů). Pokud by takovým postupem kandidát nebyl zvolen, podle čl. 7 odst. 2 mělo proběhnout dohodovací

řízení (rozprava členů AS FA) a následné hlasování, při němž by byl zvolen kandidát, který obdržel hlasy nadpoloviční většiny přítomných členů AS FA (jak bylo uvedeno výše, dle našeho názoru bylo přítomno na zasedání všech 13 členů, tedy opět by musel obdržet nejméně sedm hlasů). Pokud by ani v takovém případě nedošlo ke zvolení kandidáta, musela by být volba podle čl. 7 odst. 4 ukončena a byly byt vyhlášeny nové volby. Volební a jednací řád AS FA nezná jinou možnost pro ukončení volby, než situaci upravenou čl. 7 odst. 4, tj. pokud ve dvou kolech nebyl kandidát zvolen.

Dle našeho názoru tedy **měla volba proběhnout postupem podle čl. 7 přílohy VJŘ a teprve, pokud by tímto postupem nedošlo ke zvolení kandidáta, měla být volba ukončena.** Usnesení volební komise ze dne 25.3.2014 má tedy sice správný závěr, že nedošlo ke zvolení kandidáta (neboť zvolení je možné pouze podle čl. 7 odst. 1 nebo odst. 3), nicméně odůvodnění tohoto usnesení je vadné, neboť k volbě nedošlo nikoliv proto, že AS FA nebyl usnášeníschopný, nýbrž proto, že žádný kandidát neobdržel hlasy, které by jej opravňovaly podle čl. 7 odst. 1, případně odst. 3 ke zvolení.

Dále upozorňujeme, že pokud se tak nestalo, měla by volební komise podle čl. 11 odst. 2 přílohy VJŘ vypracovat o průběhu volby protokol. Domníváme se, že v protokolu by mělo být uvedeno, že výsledkem volby bylo, že nebyl zvolen žádný kandidát, neboť žádný kandidát neobdržel pro své zvolení hlasy nutné podle čl. 7 odst. 1 nebo odst. 3 přílohy VJŘ. Takový protokol správně zachycuje stav, který předvídá VJŘ a není v rozporu s vadně odůvodněním usnesením volební komise ze dne 25.3.2014.

II. Návrh dalšího postupu ve věci volby kandidáta na děkana

Domníváme se, že výše uvedená pochybení **neumožňují jinou situaci, než vyhlášení nové volby podle čl. 7 odst. 4 přílohy VJŘ.** Jiné řešení není procesně možné a uvedené řešení je procesně nejčistší, neboť žádný kandidát skutečně postupem podle čl. 7 odst. 1 nebo odst. 3 zvolen nebyl, byť usnesení volební komise tento závěr nesprávně odůvodnilo neusnášeníschopností AS FA, a **pokud kandidát nebyl zvolen, VJŘ nezná jiné řešení, než vyhlášení nových voleb podle čl. 7 odst. 4.** AS FA by tedy v souladu s čl. 3 přílohy VJŘ měl stanovit termín a místo konání voleb kandidáta na jmenování děkanem nejméně 30 dní předem a znovu musí proběhnout celá procedura návrhu kandidátů (čl. 4).

Předtím by však bylo vhodné jmenovat náhradníky za rezignující členy AS FA a jmenovat předsedu AS FA. Čl. 12 statutu FA VUT sice neupravuje, kdy se musí náhradník ujmout funkce, nicméně aby byla volba kandidáta na děkana co nejlegitimnější, měl by jej volit AS FA v aktuálním plném počtu 13 členů. K uvedeným procedurám je nutné svolat co nejrychleji další mimořádné zasedání AS FA, na kterém se náhradníci ujmou své funkce podle čl. 12 odst. 6 statutu AS FA. Na tomto mimořádném zasedání dále musí být schváleno zařazení volby předsedy AS FA na další zasedání, což požaduje čl. 9 odst. 1 VJŘ. Následně musí být uskutečněno druhé mimořádné zasedání, jehož programem bude volba předsedy AS FA učiněná podle čl. 8 VJŘ, což stanoví čl. 9 odst. 2 VJŘ.

Pokud tedy zrekapitulujeme dle našeho názoru optimální postup, na prvním mimořádném zasedání se funkce ujmou náhradníci, bude schválen program volby předsedy AS FA na dalším zasedání a bude stanoven termín a místo konání voleb kandidáta na jmenování děkanem. Na následujícím mimořádném zasedání (které je možno konat hned druhý den) AS

FA zvolí předsedu AS FA. Tím dojde k tomu, že AS FA bude po personální stránce mít maximální počet členů a funkcionářů předpokládaný čl. 12 odst. 4 statutu FA VUT.

Co se týče lhůty ke konání volby, AS FA v tomto je vázán pouze omezeními podle čl. 3 VJŘ, tedy že termín musí být stanoven minimálně 30 dní předem. Otázka získání lustračního osvědčení podle zákona č. 451/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „lustrační zákon“) zde není rozhodná. AS FA schvaluje návrh děkana na jmenování (§ 27 odst. 1 písm. g) zákona o vysokých školách). Samotné jmenování děkana provádí rektor (§ 28 odst. 2 zákona). Je zřejmé, že lhůty podle lustračního zákona nemusí být v souladu se lhůtami podle volebního a jednacího řádu, avšak tato skutečnost rozhodně nemůže mít vliv na platnost volby kandidáta na jmenování děkanem. Ostatně striktně vzato, není to kandidát, kdo si má o svoje lustrační osvědčení žádat, ale orgán, který děkana jmenuje, tedy rektor, což vyplývá z § 6 odst. 1 písm. b) lustračního zákona. Kandidát tedy nemusí předkládat své lustrační osvědčení ani o něj v době své kandidatury dokonce nemusí žádat, neboť tato žádost je až povinností rektora před jmenováním děkanem. Z toho vyplývá, že **kandidát na jmenování děkanem nemusí disponovat lustračním osvědčením ke dni své kandidatury ani ke dni, kdy byl AS FA zvolen.** Nicméně je zřejmé, že udělení lustračního osvědčení, na které má Ministerstvo vnitra lhůtu až 60 dní podle § 6 odst. 3 lustračního zákona, může určitým způsobem prodlužovat nejbližší termín, při němž může rektor jmenovat děkana, nicméně tuto skutečnost nemůže AS FA ani jiný orgán fakulty ovlivnit. Je možné pouze neformálně působit na kandidáty, aby si o lustrační osvědčení požádali sami a co nejdříve (toto právo má každý občan podle § 8 odst. 1 lustračního zákona), nicméně není to povinnost kandidátů, nýbrž povinnost rektora po zvolení kandidáta AS FA.

V případě dalších dotazů jsem Vám plně k dispozici.

S pozdravem,

JUDr. Petra Ščasná